

VILÁGOS SÁG

II. EVFOLYAM

Felelős főszerkesztő: BALOGH EDGÁR

212 S Z A M

Az egész magyarság gyászolja Bartók Bélát

A Magyar Népi Szövetség országos központjának közleménye

Bartók Béla, a nagy magyar zeneszerző halála alkalmával a Magyar Népi Szövetség elnöksége a következő közleményt adta ki: Meghalt Bartók Béla, a dunavölgyi népek ősi dallamkincsének kutatója, a legnagyobb magyar zeneszerző. Művésze az új szociális kultúrát, magatartása a faszizmussal szembenálló demokrácia magasrendű emberiségét fejezte ki. Önkéntes szániművésze-be halt meg Newyorkban, váratlanul gyászba borítván az egész magyar népet.

A Romániai Magyar Népi Szövetség a nagy halott tiszteletére gyászt tart s felszólítja minden szervezetét, valamint a magyar intézményeket, hogy tüzzék ki a gyászblokkot s emlékezzenek meg Bartók Béla példamutató életéről és művészetéről.

Kolozsvár, 1945 szeptember 28.

KURKÓ GYÁRFÁS elnök.

Hivatalos jelentést adnak ki a külügyminiszterek tizenhét napos tanácskozásairól

A legközelebbi értekezletet ez év novemberében tartják

LONDON, szeptember 28. (Rádió) Ugy hiszik, hogy az öt nagyhatalom külügyminisztereinek értekezlete a mai teljes ülésel befejeződött. A békéért folytatott 17 napos megbeszélésekről hivatalos jelentést adnak ki. A Szovjetunió, az Északamerikai Egyesült Államok, Franciaország és Kína külügyminiszterei és kísérői ma, szombaton utaznak el Londonból.

Az egyik londoni lap diplomáciai levelezője úgy értesül, hogy a külügyminiszterek legközelebbi összejövetelét ez év november havában tartják meg.

LONDON, szeptember 28. (Rádior) A külügyminiszterek pénteken délelőtt újabb

ülést tartottak. Közleményt egyelőre nem adtak ki. Meg nem erősített híradás szerint talán még egy ülést tartanak a szombati nap folyamán, mielőtt az értekezletet berekesztenék. A pénteki ülésen, magánértesülés szerint, szóba került Ausztrália, Kanada és Dél-Afrika azon közös kérése, hívják meg képviselőiket a külügyminiszterek tanácsába.

LONDON, szeptember 28. (Rádió) A Times a külügyminiszterek értekezletével foglalkozva a következőket írja:

— A londoni értekezleten fontosabb kérdéseket kellene megvitatni, mint azt, hogy Romániában, Bulgáriában és Ma-

gyarországon demokratikus kormányok vannak-e vagy sem?

NEWYORK, szeptember 28. (Rádió) A New-York Times a következőket írja a külügyminiszterek londoni értekezletével kapcsolatban:

— A londoni értekezleten felmerült kérdések kielégítő megoldására vonatkozólag az emberiségnek joga van arra, hogy igazságos döntést várjon. Ezt a nagyhorderejű egyezményt azonban csak úgy sikerülhet megkötöni, ha az értekezleten résztvevő államok engedményeket fognak tenni.

A Munkás Egységfront

lépést tett a kormánynál a magyar iskolák és a magyar tanszemélyzet érdekében

KOLOZSVAR, szeptember 28. A kolozsvári Munkás Egységfront pénteken reggel a következő táviratot intézte Voitec Stefan közoktatásügyi miniszterhez és Potop Aurel közoktatásügyi államtitkárhoz:

STEFAN VOITEC KÖZOKTATÁSÜGYI MINISZTER
ÉS AUREL POTOP KÖZOKTATÁSÜGYI ÁLLAMTITKÁR URNAK

Jogos elégedetlenséget és bizonytalanság érzetét okozza az a tény, hogy a magyar tantestület tagjai nincsenek besorozva és hogy fizetésükből csak nyomorúságos előleget kapnak.

Az ittlakó népek közötti biztonság- és egyenlőségérzetnek, valamint a testvéri együttélés kialakulásának megerősítéséért — amelyért a mi kormányunk is határozottan harcol — kérjük elrendelni azt, hogy a besorolást azonnal hajtsák végre, a hátralékos fizetéseket fizessék ki, valamint az iskoláépületek szétosztásáért küldjék ki az illetékes bizottságot.

A Munkás Egységfront nevében:

VASILE VAIDA

GHEORGHE URZICA

A távirat feladójaként a Kommunista Párt és a Szociáldemokrata Párt szerepel.

Kurkó Gyárfás:

Tömegeinkre támaszkodva meg kell védenünk a jogegyenlőséget

A romániai magyarság égető kérdései a MNSz országos végrehajtóbizottsága előtt

KOLOZSVAR, szeptember 28. Csütörtökön reggel összeült a Magyar Népi Szövetség országos végrehajtóbizottsága. Kurkó Gyárfás elnöklétével s egésznapos gyűlésen megvitatta a romániai magyarság minden égető kérdését.

Bevezető beszédeben Kurkó Gyárfás elmondotta, hogy a Magyar Népi Szövetség Bukarestben folytatott tárgyalásai óta beírta a Székelyföld falvait és városait, s a helyszínen győződött meg arról, hogy mennyire időszerű a határozott kiállás a nemzetiségi politikában.

A demokratikus népképviselet elve

A szervezeti élet fellendítésével kapcsolatban Kurkó Gyárfás előfeltételként állapította meg a demokratikus népképviselet maradéktalan megvalósítását a Magyar Népi Szövetség minden szervezetében. Birálata szerint számos helyen szűk kis túlzóbaloldali szekták, másutt pedig a régi faszista világ leszerpelt maradványai hátrálják a széles magyar népi kibontakozást.

— Ahol szervezetünkben a demokratikus népképviselet elve nem valósul meg hessli-

— Ha valaki sovinizmusnak bélyegzi meg — mondotta az elnök — erélyes fellépésünket népünk elemi jogaiért, akkor erre öntudatosan azzal válaszolunk, hogy demokratikus országban egészséges nemzetiségi politikára van szükség! Felelősek vagyunk a romániai magyar nép sorsáért, s ha nem tudjuk tömegeinkre támaszkodva megvédeni a jogegyenlőséget, akkor ezt nemcsak a magyarság snyll meg, hanem a demokrácia is a maga egészében.

letesen — mondotta Kurkó Gyárfás —, ott feloszlatjuk és újjászervezzük az intéző- és végrehajtóbizottságokat.

Csákány Béla dr. szervezeti jelentése után Czifkó Nándor a bukaresti Központi Iroda működéséről adott jelentést. Ezen az irodán futott át az elmúlt hónapokban a romániai magyarság minden panasza, fellebbezése, kérése és követelése, az iroda azonban megállta a helyét és minden ügyet felbolygottan továbbított az illetékes miniszté-

riumokhoz, szorgalmazván mindenütt az elintéztést. Az előadó jelentése szerint a jövőben a Központi Iroda a Nemzetiségiügyi Minisztérium közvetítését kell hogy igénybe vegye, annyira megsokasodott a tennivaló.

Elő az iskolaügy

A közművelődési kérdésekről Balogh Edgár adott jelentést, leszögezve, hogy a Magyar Népi Szövetség legelső feladatának a teljes magyar iskolahálózat megteremtését tekinti.

Birálata érte a Magyar Népi Szövetséget — mondotta az előadó —, hogy az országos magyar iskoláügyeket nem tárgyalta meg előzetesen a helyi tanügyi szakszervezetekkel. Nos, a szakszervezeteknek elősorsban azért kell állniuk, hogy hónapok óta éhező tanítónk és tanáraink gazdasági helyzetén változtassanak és a román és magyar tanszemélyzet bajtársi szellemet megjavítsák, míg a nemzetiségi iskolaügy teljes kidolgozása és biztosítása a Magyar Népi Szövetség és a kormány közvetlen feladata. Ez a helyes

Politikai vita a magyarság dunavölgyi helyzetéről

A Magyar Népi Szövetség kolozsvári szervezete ma, szombaton este 6 órakor újra politikai vitagyűlést rendez Far-kas-utcai székházában.

Előadó Balogh Edgár.

Az előadás címe: „A magyarság helyzete a Dunavölgyében”.

Az előadást szabad eszmecsere követi. Méltattuk már a Magyar Népi Szövetség politikai iskoláját. Mult szombaton Bányai László Erdély népeinek közös multjáról szóló előadásával nyitotta meg a vitagyűlések sorozatát s már ezen az előadson is felvetődött az a dunavölgyi elképzelés, amely Erdély egymásralt népeinek sorsát egyetemesebb távlatok között — a román Balcescu és a magyar Kossuth Dunai Szövetsége alapján — kívánja megoldani. Arról az utról, amely Románia és Magyarország demokratizálásán át e százados elképzelés megvalósításához vezet, szól ma a második előadó.

A politikai iskolán szívesen látják a Magyar Népi Szövetség minden egyes tagját.

szereposztás. A jövőben azonban a demokratikus együttműködés érdekében szorosabb kapcsolatra lesz szükség a Magyar Népi Szövetség közművelődési bizottsága és a tanügyi szakszervezetek között.

Balogh Edgár a továbbiakban beszámolt az általános tanügyi panaszokról, így az épületek elcsúszása, a tisztogatások és a besorolások körül tapasztalható nemzeti elvakultságról, a még haza nem tért tan-erők hozzátartozóinak elhagyatottságáról s a magyar állampolgárságra tamerük jogtalan zalkatásáról. Mindezekkel kapcsolatban az előadó leszögezte, hogy a bukaresti tárgyalások eredményeinek végrehajtása során a legtöbb sérelem megszűnik.

— Az elemi iskolai tankönyvek nyomása már megkezdődött — mondotta az előadó — s lépéseket tettünk azért is, hogy a szegény gyermekek tankönyvét az állam segítségével ingyen oszthassuk szét az iskolákban. Új tankönyvek megírása érdekében október elején tartunk országos tanügyi értekezletet.

A színházak, muzeumok, tudományos intézmények, könyvtárak és könyvtudók ügyének ismertetése után az előadó ismertetette a magyar mezőgazdasági főiskola és a zenekonzervatórium kérdését is. A MNSz mindeket magyar főiskolához ragaszkodik.

A gazdasági kérdések

Az egyes megyék MNSz-szervezeteinek életéről Mezei Lajos, Benke Pál és Kis Gyula adott jelentést, majd Demeter János dr. a jogi és közigazgatási bizottság sokoldalú munkásságát ismertette. Részletesen foglalkozott az értekezlet a magyarság gazdasági kérdéseivel is, elsősorban a mezőgazdaság s a szövetkezetek ügyével, nemkülönben a Székelyföld iparosításának s a romániai magyar bankélet újjászervezésének kérdésével.

Végeztül Bányai László mondott összefoglaló politikai birálatot a MNSz országos működéséről.

— Szervezeteink kapuját — mondotta Bányai László — tágra kell nyitnunk, szervezeteinket ki kell szélesítenünk a tömegek befogadásával! Le kell küzdenünk minden elszigetelődéstől hajlanat s valóban a demokrácia tartózkodóvá kell tennünk a romániai magyarságot, ahol azonban kártékony egy-ségbontókkal találkozunk, akik a reakció érdekében robbantani akarnak, hogy a Mánú-gárdistákkal együttműködve megalkod-lyozzák a demokratikus Románia kifejtését s benne a mi jogegyenlőségünk demokratikus kiváltságát is, ott kellehet-ezünk le kell csapnunk. Erélyes politikát kell folytatnunk a rúnktörő román reakcióval szemben, mert csak harcra lehet előmozdítani az ország megújulását, de ugyanilyen szorgalommal kell lepleznünk és kitértenünk a magyar reakciót is, amely a háttunk mögött Mánú politikai kitérővel veszi fel a kapcsolatot.

A magyar nők köréből is lényegesen adott jelentést, majd az értekezlet résztvevői hozzájárultak az egyes jelentésekhez. Az országos végrehajtóbizottság ülése csütörtökön a késő éjjeli órákban ért véget.

Az Izvesztija nagyjelentőségű cikkei a délkeleteurópai kérdéstről és a Szovjetszövetség békepolitikájáról

Megegyezés felé haladnak a tárgyalások Magyarország ügyében

MOSZKVA, szeptember 28. (Rádió) Az „Izvesztija” a következőket írja a londoni külügyminiszterek konferenciájával kapcsolatban:

A külügyminiszterek értekezletén a délkeleteurópai államok kormányainak demokratikus volta körülül vita nagy méreteket öltött. Az egyik megbeszélésen Molotov szovjet külügyi népbiztos megjegyezte, hogy a délkeleteurópai államok kormányai a nép nagy többségének bizalmát élvezik és hogy ezek a kormányok a nép érdekeit is képviselik, azt legjobban a gazdasági erőfeszítések és eredmények tükrözik. Egyes lapok azt állítják, hogy a kisebbségekkel való bánásmód mutatja meg az igazi demokráciát. De lehet-e kisebbségekről beszélni olyan országokban, amelyek most szabadultak fel a fasizmus elnyomása alól? Vagy kisebbségeknek kell-e neveznünk azokat az embereket, akik még mindig a fasizma alapokon állnak? Milyen kisebbségekről beszélnek ezek a lapok? Talán a Maniu és Bratianu köré csoportosult légionisták a kisebbségek, akik ártanak mind Románia, mind az egyesült nemzetek érdekeinek? Egyes lapoknak az a céljuk a Románia, Bulgária és Magyarország demokratikus kormányairól terjesztett hamis híresztelésekkel, hogy a világ közvéleményét befolyásolják ezekkel a kormányokkal szemben.

A Szovjetszövetség nem kötött idegen államok ellen irányuló szerződéseket — állapítja meg az Izvesztija

MOSZKVA, szeptember 28. (Rádió) A „Daily Herald” című angol lapnak arra az állítására, hogy a Szovjetunió blokkpolitikát folytat, az „Izvesztija” a következőket írja:

— Ez az angol lap egyetlen olyan szerződést sem mutathat fel, amelyet a Szovjetunió valamely idegen állam ellen kötött volna. A Romániával és más délkeleteurópai államokkal kötött gazdasági egyezmény inkább azt a célt szolgálta, hogy az illető államoknak lényeges gazdasági segítséget nyújtsanak. Arról viszont nem tehet a Szovjetunió, hogy bizonyos lapok a béke elvének szigorú betartása mellett kötött egyezményekre azt állítják, hogy blokkpolitika megnyilvánulása. A nyugateurópai államok sajtójában pedig általában ilyen cikkeket jelennek meg, ha a Szovjetunió és a felszabadított országok között egyezmények jönnek létre.

MOSZKVA, szeptember 28. (Rádor) A „Moszkovszki Bolsevik” című lap bizonyos

nemzetközi sajtóvéleményeket ismertet, melyekből kitérünk, hogy a fejlődés hível leplezik a reakció támadási kísérleteit. A lap idézi Steel amerikai rádióhírmagyarázó véleményét a balkáni helyzetről, majd rámutat arra, hogy a londoni Times és a New York Times más álláspontra helyezkednek. A Post Meridien című folyóirat megállapítja, hogy a tények és számok tükrében a Groza-kormány a román nép széles tömegeinek támogatását élvez. Súlyos hi-

Anglia is diplomáciai képviselőt küld Magyarországra

LONDON, szeptember 28. (Rádió) Ugy hiszik, hogy az angol kormány bizonyos fenntartásokkal elismeri az ideiglenes magyar kormányt és ugyanolyan feltételekkel, mint Finnországba, képviselőt küld Magyarországra is.

LONDON, szeptember 28. (Rádor) Az angol rádió diplomáciai tudósítója szerint

ha volna a bomlásban lévő romániai történelmi pártokat, Manlu és Bratianu személyes hívelt támogatni — fejezi be az amerikai folyóirat.

BUDAPEST, szeptember 28. (Rádió) Zsukov tábornagy Truman elnök meghívására az Egyesült Államokba utazik. A szovjet tábornagy október 7-én érkezik Newyorkba s onnan folytatja útját Washingtonba.

Magyarország kérdésében megegyezés jöhet létre, miután Bulgária és Románia kormányainak elismerése tárgyában még nem alakult ki egységes álláspont. Bevin, Molotov és Byrnes tegnap félhivatalos jellegű megbeszélést folytattak ebben a kérdésben.

A Times megállapítja, hogy miután a

Szovjetunió és az Egyesült Államok felvették a diplomáciai kapcsolatokat Magyarországgal, joggal feltételezhető, hogy Anglia is hasonlóan fog eljárni. A nehézségek nagyobbak Románia és Bulgária elismerését illetően, de nyilvánvaló, hogy az ösztöne eszmecserék bizonyára pozitív eredményekre fognak vezetni.

BUDAPEST, szeptember 28. (Rádió) A Reuter angol hírszolgálati ügynökség úgy értesült, hogy a nagyhatalmak közelebb jutottak a magyarországi kérdés megoldásához. Románia és Bulgária kérdéssel sokkal nagyobb nehézségeket okoznak, mint Magyarországé.

A Times közli, hogy a Szovjetunió bejelentette elhatározását, hogy felveszi a diplomáciai összeköttetést a magyar kormánnyal. Ugyanezt tette az Egyesült Államok kormánya is. A lap hozzáfűzi a kérdést, hogy nem teszi-e ugyanezt Anglia is?

A fasizmust még nem sikerült teljesen leverni

— állapította meg Libanon képviselője a szakszervezeti világkongresszuson

Apostol, a romániai kiküldött nagyobb képviseletet kért a kis államok számára

PARIS, szeptember 28. (Rádió) A nemzetközi szakszervezeti kongresszuson Libanon kiküldöttje felszólalásában reámutott arra, lapok az értekezlet munkáját a Nemzetközi Szakszervezeti Szövetség azonnali megalakításának kell szentelni. Kifejtette, hogy a fasizmust még nem sikerült teljesen leverni, az most titkos munkával a demokrácia államrendszer ellen dolgozik. De valamennyi államban dolgozik az építő szakszervezeti munkásegység is, amely meg fogja akadályozni a fasizmtól törekvéseinek megvalósítását.

PARIS, szeptember 28. (Rádor) A szakszervezeti kongresszuson Gh. Apostol román delegátus magáévá tette a kisállamok azon óhaját, hogy nagyobb képviseletet nyerjenek és kérte, hogy további délkeleteurópai

kiküldötteket vegyenek be a tanácsba.

BUKAREST, szeptember 28. (Rádor) A szakszervezeti tanács cáfolja egyes fővárosi lapok híreit, mely szerint a párisi világkongresszusra kiküldött román delegátusok egy része visszatért volna az országba.

PARIS, szeptember 28. (Rádió) A szakszervezetek világértekezletén a közép- és kisállamok képviselői kifejtették azt a kívánságukat, amely szerint nem akarják, hogy a szervezet jövőjét kizárólag a nagyhatalmak irányítsák. Nagy vita folyt és folyik arról is, hogy a szakszervezetek foglalkozzanak-e politikai kérdésekkel vagy sem. Sir Walter Citrine, az angol küldöttség vezetője kijelentette, hogy a politika utvesztőjébe való esetleges tévedésnek eredménye nagyon veszélyes lehet.

PARIS, szeptember 28. (Rádió) Louis Tayan francia kiküldött az új nemzetközi szakszervezeti szövetség megalakulásával kapcsolatban élesen támadta Sir Walter Citrine-t, az angol szakszervezeti küldöttség vezetőjét. Az angol delegátus ugyanis az új szervezet megalakulásának elhalasztását kérte. A francia delegátus felemlítette, hogy a lengyel szakszervezeteket 15 napig vizsgálták felül, amikor is megállapítást nyert, hogy a régi szervezetek munkájukat az akadályok ellenére is a legpontosabban és maradéktalanul elvégezték. Ez a példa is azt mutatja, hogy nem kell az egyes nemzetek szakszervezeteit gyámkodás alá helyezni, mert ez a régi, diktatórikus rendszer felújítását jelentené.

Megbeszélés a visszatért polgári foglyokkal a MNSz székházában

KOLOZSVÁR, szeptember 28. A Szovjetunióból hazatért polgári foglyok megbeszélést tartottak a Magyar Népi Szövetség kolozsvári szervezetének székházában. A hazatért elhurcoltak közül a többi közt megjelentek: ifjú Márton József festő, László Tihámér tanár, Tischler József kereskedő, Nagy Tibor dr. ügyvéd, Jancsó Béla dr. orvos, Józsa Sándor és Papp Lajos főgépész.

A megbeszélést a MNSz helyi szervezete nevében Varga Gyula titkár nyitotta meg. Utána Veress Pál, a szakszervezetek tartományi titkára tájékoztatta az egy-

begyűlteket elhurcoltatásuk körülményeiről. Elmondotta, hogy a harcoló szovjet csapatokat rosszindulatú reakciós körök félrevezették s így őket mint partizánnyanusokat vitték el. Amikor sikerült a szovjet katonai hatóságokat az igazságról felvilágosítani, akkor már gyors hazaszállításuk a nagy harcok készültsége miatt szinte lehetetlen volt. Végül kérte a hazatérteket, hogy kapcsolódjanak be a dolgozó tömegek építő munkájába s legyenek fiatal demokráciánknek komoly támaszai.

Telefonjelentés pénteken este:

Két fontos iskolügyi rendeletet adott ki a nemzetnevelésügyi miniszter

KOLOZSVÁR, szeptember 28. Lapzártakor vettük telefonon a hírt a Magyar Népi Szövetség bukaresti irodájából, hogy a nemzetnevelésügyi minisztérium a romániai magyar iskolai ügyben két fontos rendeletet hozott. Az egyik a 244.401/1945. számú rendelet, mely előírja az összes magyar állami és felekezeti iskola további szabad működését. A rendelet tartalmazza a tanítói állásokra való kinevezés szabályozását és előírja, hogy az 1940 óta Délerdélyben bezárt összes magyar felekezeti iskolákat újra meg kell nyitni.

Szabályozza továbbá a rendelet az iskolaépületek megosztásának kérdéseit is. A szintizta magyar lakosságú helyeken az állami iskolaépület az állami magyar tan nyelvű iskola tulajdonában marad, a vegyes lakosságú falvakban pedig a tanulók arányszámának megfelelően kell megosztani az iskola helyiségeit.

A rendelet előírja a magyar tanszemélyzet besorolását is. Eszerint be kell sorolni azokat a tanítókat is, akik az előző román kormányok antidemokratikus magatartása miatt Délerdélyből Északerdélybe menekültek. Ezeket azonban egyenként felül kell vizsgálni. A magyar elemi iskolákba kinevezhető tanterület minden egyetemű vagy főiskolát végzett magyar ember, de ezeknek megelőzően tanítói képesítést vizsgálni kell letennük. A nyugdíjas tanítókat pedig kiegészítő tanítóként lehet alkalmazni. Azok a délerdélyi tanítók, akik az előző kormányok alatt megfelelő vizsgákkal nem rendelkeztek, Nagyenyeden vizsgákat tehetnek. Végezetül intézkedik a rendelet arról is, hogy a felekezeti iskolák a beltr tanulókról névjegyzéket kötelesek készíteni, amelyet az illetékes tankerületi főigazgatósághoz kell benyújtani.

A 256.553/1945. számú rendelet az előző rendelet végrehajtási utasításait tartalmazza. Ez a rendelet az elemi iskolai helyiségek, igazgatói lakások és irodák sorsáról rendelkezik. A nemzetnevelésügyi minisztérium az ezekkel kapcsolatos kérdésekben bizottságokat nevez ki, melyek egy elnökből és három tagból állnak. Ezeknek a bizottságoknak az elnöke Csik, Háromszék- és Udvarhelymegyében az illetékes magyar tanfelügyelő. A többi megyékben azonban a Magyar Népi Szövetség javaslata alapján is nevez ki tagokat a nemzetnevelésügyi miniszter. Egyhangú megegyezés alapján a jegyzőkönyvek rendeleti hatállyal bírnak és azonnal érvénybe lépnek. Világosság pedig a nemzetnevelésügyi miniszter fog dönteni, akinek az illetékes tanfelügyelő főigazgatóság útján kell felterjesztetni a jegyzőkönyveket.

Október 3-ra halasztották a textilpanama tárgyalását

KOLOZSVÁR, szeptember 27. A kolozsvári törvényszék uszorabírósága szerdán délután és csütörtökön délelőtt tárgyalta Mermelstein József, Náthán Mór, Kalló Lajos és Bozac Aurel vádlottak textilszabotázs bűnügyét. Mint ismeretes, a mult héten az ügyészség — egy másik ügyben folytatott nyomozás során — a Banca Centrala levéltárában nagymennyiségű textilárut talált. Az intézet igazgatójának tájékoztatása szerint az árut Mermelstein József bukaresti textilgyáros, Kalló Lajos, a helyi Takarékoság és Náthán Mór, a Szabó Jenő-cég igazgatója vitték oda és helyezték letétebe. Az áru eredetéről azonban a kihallgatott Kalló és Náthán nem tudott pontos felvilágosítást adni. Az ügyészség felfedezése különösen munkáskörökben nagy feltűnést keltett annál is inkább, mert köztudomású, hogy a feketézés következtében a textilkészítmények árai rendkívül magasak s a hosszú háboru alatt lerongyolódott dolgozó tömegek ma — a háboru befejezése után — sem tudnak ruhaneműhöz jutni.

A szerdai tárgyaláson Mermelstein József bukaresti textilgyáros nem jelent meg. Ezért Mermelstein József, Kalló Lajos és Náthán Mór ügyében a tárgyalást a bíróság október 3-ra elnapolta, míg Bozac Aurel vádlott ügyét elkülönítette és ügyében csütörtökön délelőtt felmentő ítéletet hozott. Bozac Aurel személyével kapcsolatban a bíróság megállapította, hogy nem bűnös s a bűnjelként lefoglalt textilárut, amelyet a bank megőrzés céljából vett át, a bíróság kiadta az intézetnek. Mermelstein József vádlott, bukaresti textilgyáros ellen távirati elfogatási parancsot küldött a bíróság.

MEGHALT SZÉKELY JÓZSEF MAROSVÁSÁRHELY, szeptember 28. Néhány nappal ezelőtt Marosvásárhelyen elhunyt Székely József, az Erdélyiszerte ismert demokrata közéleti férfi. 49 éves korában, egy esztendősin kinos betegség után hunyt el. Két évtizeden át volt szellembarátja és támogatója Erdély irónak és művészelnek.

Székely József halálhíre Kolozsváron is mely részvétet váltott ki, mert a halottnak itt is számtalan jóbarátja és tisztelője volt.

Szállítási ügyekben forduljon bizalommal a

„Transcolectiv”

szállítási vállalatához,

Szabadság-tér 27.

Telefon: 617.

Keresünk megvételre egy

30—40 tonnás excenterprést

motorral, szíjjal. Továbbá egy 200—300 mm csucstávolságú, esetleg Norton-szekerényes

esztergapadot

és egy

gyors furógépet

teljes felszereléssel. Esetleg egy komplett kisebb üzemet átvennék. — Cim: Kolozsvár, Széchenyi-tér 9. szám, Weisz.

Figyelem! Figyelem!

Újra megnyit a régi, jónévű

„VÉN DIÓFA”

étterem, hekkén, s, büffé-és borozó.

Elsőrangú meleg és hideg konyha. Kitéző falborok.

Szíves pártfogást kér

özy. Borbáth Antalné

Kolozsvár, Tordai-ut 31

Szeptember 30-án lejár az üzleti könyvek beszerzésének és hitelesítésének határideje

KOLOZSVAR, szeptember 28. A kolozsvári pénzügyigazgatóság lapunk utján újlag és nyomtatékosan felhívja az adózók figyelmét az üzleti könyvek és nyilvántartások beszerzésére és azok rendben való vezetésére.

Tájékoztatásul újlag közöljük, hogy az 500.000 lejen aluli jövedelem után a kereskedők és iparosok az egyenes adótörvény 41. szakaszában előírt nyilvántartást kötelesek vezetni, míg az 500.000 lejen felüli jövedelem után adózó vállalatok pénztárkönyvet és leltárkönyvet, a részvénytársaságok pedig leltárkönyvet, pénztárkönyvet és főkönyvet kötelesek vezetni.

A könyvek beszerzésének és azok hitelesítésének utolsó határideje szeptember 30-á, amely határidőn túl szigorúan alkalmazzák a pénzügyigazgatóság az előírt bírságot.

Az 1945 április 1-e előtt működő vállalatok, kereskedők és iparosok 1945 április 1-től, az azután létesültek pedig működésük megkezdésének napjától kötelesek vezetni a könyveket.

Minden tanító október elsején köteles tevékenységét iskolájánál megkezdeni

BUKAREST, szeptember 28. A nemzetnevelésügyi miniszter rendeletet adott ki, amelynek értelmében az összes tanítók október 1-én kötelesek az iskolákban tevékenységüket megkezdeni.

Október 1-től október 15-ig a tanítói kar az alábbi munkatervet köteles végrehajtani: élénk propaganda kifejtése a szülők körében a tanköteles gyermekek beiratása érdekében, hogy október 15-én a tanítás rendes kereték között és a legnagyobb látogatottság mellett kezdhet vehesse.

Október 15-ig beszerzendők a folyó iskolai évre előírt könyvek, végrehajtandók az iskolaépületen esetleg szükséges javítások, gondoskodás kell történi az iskolaépület fűtéséhez szükséges téli tüzelőanyagról és megszervezendők az iskolai kintinok.

Elítélték a vasgárdisták második csoportjának tagjait és az „ellenállási központ” terroristáit

BUKAREST, szeptember 28. (Rador) A hadbíróóság a vasgárdisták második csoportja bünygyében meghozta az ítéletet. A hadbíróóság Popescu I. Nicolae vádlottat — távollétében — hazaárulás bűnét miatt halálra ítélte. Tudor Petre vádlottat, továbbá Alfred Loehr volt német tisztet és Schneider Andreas német tisztet tiltott szervezkedés miatt életfogytiglani kényszermunkára, Constantinescu Petre vádlottat 25 évi kényszermunkára ítélte.

Clapon Gheorghe vádlottat közokirat-hamisításért 3 évi, Eleonora Oaida és Lucia Botez vádlottakat egyenként 6 hónapi börtönnel sújtotta. Három vádlottat felmentettek.

A magát „ellenállási központ”-nak nevező vasgárdisták és terroristák bünygyében Taban vádlottat életfogytiglani kényszermunkára, Junca Popa és Oprisescu vasgárdistákat egyenként 20—20 évi kényszermunkára ítélte a hadbíróóság, míg a többi vádlottak 3 hónaptól 10 évig terjedő börtönbüntetést kaptak.

Kisajátították Bratianu György birtokait

BUKAREST, szeptember 28. A földművelésügyi minisztérium hivatalos közleményt adott ki, amelyben utal arra, hogy Gheorghe Bratianu politikus és pártvezér földbirtokainak kisajátításával kapcsolatban különböző hírek terjedtek el. Ezek eloszlatására szükségesnek tartják a közvélemény helyes tájékoztatására nyilvánosságra hozni a következőket:

A központi agrárbizottság és a földművelésügyi minisztérium számos felszólítást kapott az Arges megyében lévő Ratesti község földművelőitől, akik azt kérték, hogy Bratianu Gheorghe mezőgazdasági ingatlanait sajátítsák ki, mert nevezett mint önként jelentkező a harcstéren volt, ahol az Egyesült Hatalmak hadserege ellen küzdött, amikor pedig nem teljesített katonai szolgálatot a hadszíntéren, hanem a hátszínre vonódott, hillerista propagandát üzent, a demokrácia elvei ellen küzdött és nemcsak politikai támogatást nyújtott a hillerista Németországnak, hanem — saját

Romániában a kenyert is nélkülözni kellett volna, ha a Szovjetunió nem nyújt segítséget

— írja a Vörös Hadsereg románnyelvű lapja

BUKAREST, szeptember 28. (Rador) A „Graul Nou”, a Vörös Hadsereg románnyelvű lapja „A holnapi nap biztosítása” cím alatt megállapítja, hogy számos európai országban a háborús nehézségeket a szárazság tetőzte. Ez a helyzet Romániában is, ahol a mindennapi kenyert is nélkülözni kellett volna, ha a szovjet kormány — amely megértéssel van mások szenvedésével és igyekezete iránt — nem sietett volna segítségül.

A Szovjetunió 30.000 tonna gabonát küld, tudván azt, hogy Romániában olyan kormány van, amely valóban a szűkölködők-
hoz fogja eljuttatni ezt a fontos élelmet.

A szovjet barátként járt el, mert tudja, hogy nem a szavak, hanem a tettek mélyítik ki a népek közti kapcsolatokat. Számítani lehet arra, hogy a fiatal román demokrácia, amely már bizonyítékait szolgáltatja életeterejének az ősi vetések biztosításával, tartósan javít az ország gazdasági nehézségein.

SZOFIA, szeptember 28. (Rador) A bolgár sajtó hosszú cikket méltatja Sztalin vezértábornagynak és a Szovjetunióknak a fegyverszínrel kapcsolatosan Románia részére nyújtott legújabb könnyítésének jelentőségét.

„Sztalin vezértábornagy nem nyult a Román Nemzeti Bank aranykészletéhez” — cím alatt az „Izgrevo” című bolgár lap, amely a „Zveno” párt hivatalosa, hosszabb részleteket közöl Groza Péter miniszterelnöknek az ARLUS gyűlésén elmondott beszédéből, amelyben ismertette a Szovjetunió előzékeny magatartását Románia irányában és méltatta a Moszkvában elért kedvezmények jelentőségét.

Egy iskolánk megint az utcára kerül

Vajjon milyen érdek tette szükségessé a Csokonai-utcai elemi iskola kilakoltatását

KOLOZSVAR, szeptember 28. Csak két nappal ezelőtt tettük szová, hogy a Szeneci Molnár Albert-utcai és a Csokonai-utcai kilakoltatott óvoda, illetve iskola fedél alá juttatása még mindig nem történt meg. Emleltettük, hogy a Csokonai-utcai állami elemi iskolát annakidején Dragoi Gheorghe I. kerületi közigazgatási kapitány üresen álló házába helyezték el. Dragoi visszatérve Kolozsvárra, mivel házában iskolát talált, lakást kért és kapott is a Kossuth Lajos-utca 5 alatti „Sora”-palotában. Időközben azonban miniszteri rendelet jelent meg, mely a háztulajdonosok részére lehetővé teszi régi lakásuk visszaigénylését. Dragoi ezen az alapon

az iskola kilakoltatását kérte s kérésének a bíróság helyet is adott. A központi rekviráló bizottság azonban, tekintettel arra, hogy a tulajdonos lakással rendelkezett, az iskolát viszont nem volt hová elhelyezni, Dragoi házáat a még mindig benne lévő iskola céljaira foglalta le. A bizottság a fennálló és érvényben lévő törvények értelmében járt el, melyek kimondják, hogy közintézmény céljára bármilyen épületet le lehet foglalni.

Dragoi azonban — noha szép komfortos lakása volt s tulajdonképpen az egész akciót rokonai érdekében indította — nem nyugodott bele ebbe s újból a bírósághoz folyamodott. A bíróság kilakolta-

tási végzést hozott az iskolával és az letben lakó iskolaigazgatóval szemben csütörtökön a kilakoltatást végre is tették: az iskola felszerelését és B. Gábor igazgató-butorait kirakták a cára.

Egy iskolánk megint az utcára ke

Nagy Dezső hölgyfodrá:

Tisztelt vendégeim! tudomására hozom, hogy a munkakörömet áthelyeztem

Szentegyház-utca 41 alá.

A Bánság dolgozói hatalmas nagygyűlésen nyilvánítják bizalmukat a Groza-kormány iránt

TEMESVÁR, szeptember 28. Szeptember 30-án, vasárnap Temesváron, a Bánság fővárosában az Ekések Frjának kezdeményezésére nagyszabású politikai gyűlés lesz, melyen résztvesznek Arad, Lugos és Karánsebes és megyei szervezetei is. A Bánát dolgozói, földművesek, munkások és értelmiségiek ezen a gyűlésen újlag kifejezik kívánjuk juttatni törhetetlen ragaszkodásukat Groza Péter demokratikus kormánya iránt.

A politikai nagygyűlés jelentőségét emeli az a körülmény, hogy arra meghívták a magyar, bolgár és jugoszláv kormányok képviselőit is.

A román értelmiségiek hűségnyilatkozatot tettek a Groza-kormány mellett

BUKAREST, szeptember 28. (Rador) A román értelmiségiek vezető személyiségei Stoilov egyetemi rektorral és Sadoveanu Mihail íróval az élükön nyilatkozatot adtak ki az ország politikai helyzetéről. A nyilatkozat, miután hangsúlyozza, hogy 1944 augusztus 23 milyen természetes fordulatot jelentett az ország életében, rámutat arra, hogy bizonyos érdekeltek körök széthuzást akarnak előidézni a nép körében, illetve a kormány és az uralkodóház, valamint az Egyesült Nemze-

tekkel való kapcsolatokban.

A háború nyomán vitathatatlanul gazdasági nehézségek merültek fel, melyeket a szárazság súlyosbított, de a helyzet távolról sem kedvezőtlen — mondja a nyilatkozat. — A Szovjetunió nem egy kezei Romániát, mint legyőzött államot és segítségére van, hogy kijusson a zsákutcából. A kormány megfontolt munkával gyökeres újításokat valósított meg és fenntartotta a közrendet. Nemcsak a tömegek támogatását élvezte, de megszerezte

a Szovjetunió bizalmát is. A román nép felelőskedik meg a többi nagyhatalmal való kapcsolatairól sem és azt kívánja, hogy helyreállítsa a jóviszonyt Egyesült Nemzetekkel. A román nép óhajtja, hogy kormányának alkotásigazság fényében figyeljék és ismételje azt is, hogy kormánya vezetője a világ békéjét és fejlődését szolgálja.

Betörők jártak a szovjet parancsnokság állomási áruraktárában

Az ellopott hatmillió lej értékű villamossági árucikkeket egy kolozsvári cégnél érték

KOLOZSVAR, szeptember 28. A kolozsvári szovjet állomásparancsnokság feljelentést tett az államrendőrség bünygyi osztályán ismeretlen tettesek ellen, akik az éjszaka leple alatt behatoltak az állomási áruraktárba és onnan a szovjet parancsnokság tulajdonát képező mindegy hatmillió lej értékű villamossági cikket tulajdonítottak el. A rendőrség Cotiu komisár vezetésével erélyes nyomozást indított a tettesek kézrekerítésére, melynek eredményeképpen Cotiu komisár egy öt

tagból álló fiatalokú bandát tartóztaltott le, mint a betörés tetteseit.

A kihallgatások során megállapították, hogy az öt fiatalokú egyén a szovjet parancsnokság számára munkálatokat végzett az állomáson. A betörés éjszakáján egy vasuti kocsi tetejéről a padlásra hatoltak, azt feltörték, majd behatoltak a raktárba. A lopott tárgyakat a Fodor és Társa kolozsvári cégnek adták el, melytől előbb 425.000, majd 425.000 és 360.000 lejt kaptak. A vizsgálat során Jámbor Sándornál, a

Fodor-cég alkalmazottjának felkutatásánál lopott holmik egy részét megkapták, de a nagyobbik részt Jámbor Sándornál, vallomása szerint, egy ismeretlen bűnrest kereskedőnek adta el. Felhívjuk arra, hogy ezek a villamosárucikkek az országban nem állíthatók elő és nem is találhatók, Cotiu komisár az ország területére kiterjesztette a nyomozást, hogy a többi lopott árucikket is megkerítse.

személyében és a Német—Román Társaság kebelében is — jelentős tevékenységet fejtett ki.

A kisajátítási bizottság a román nagyvezérkarhoz hivatalos átiratot intézett, Bratianu Györgynek helyzetére és magatartására vonatkozó tájékoztató adatokat kért abból az időből, amikor Románia a hillerista Németországgal szövetségben háborút viselt az Egyesült Nemzetek el-

len.

A román nagyvezérkar 216.030. számú folyó évi augusztus 8-án kelt átiratában közölte a kisajátítási bizottsággal, hogy Bratianu György mint tartalékos őrnagy önként jelentkezős alapján a hadművelési lovashadtestnél teljesített szolgálatot az 1941. évi július 9-től ugyanezen év november 30-ig és az 1942. évi július 16-tól július 24-ig.

Fizkutan Ratesti község helyi bizottsága a földreformról szóló törvény 3. szakasza alapján elrendelte Bratianu Gheorghe mezőgazdasági tulajdonának kisajátítását, mert kétségtelenül bizonyított, hogy nevezett önként jelentkezős alapján vett részt az Egyesült Nemzetek elleni háborúban.

A „JÓZSA BELA” ATECHUMBA munkás-színjátzó tanfolyamának résztvevőit és azokat a műkedvelőket, akik további munkába bekapcsolásukat kérik, felkéri, hogy vasárnap délután tízenegykor jöjjenek fel a Józsa Béla Atechumba megbeszélés céljából.

Legjobban felszerelt drogueria és gyógyáranyag-kereskedés a

„SANODROG”

Szabadság-tér 32

AZ ANYANYELV

(Tóth Béla: „Magyar Anekdótakincs” című könyvéből)

Az abszolút korszakban Thun miniszter tudvalevőleg elrendelte, hogy ezentúl a magyar iskolákban a német legyen a tanítás nyelve. A dunántúli evangélikus egyházkerület közgyűlése elhatározta, hogy tiltakozni fog a miniszter germanizáló törekvése ellen, amely az akkor virágzó soproni evangélikus liceum fejlődésére kiszámíthatatlan kárt okozott volna. Az egyházkerület küldöttség útján akarta megkérni a hatalmas minisztert, hogy legalább a soproni liceumra nézve engedje le a német nyelv használatát, hogy legalább a soproni liceumra nézve engedje le a német nyelv használatát, hogy legalább a soproni liceumra nézve engedje le a német nyelv használatát.

„Köszönöm urunk!...”
 „A kézzel intett, hogy nem érti a németet.”
 „Bitte deutsch zu sprechen! — szöjt a német, azonban nem engedte magát tanári újra kezdte magyarul: Köszönöm urunk!...”
 „Már bosszus lett, ingerült a német, intette a magyar deputáció, hogy ne beszéljen németül, vagy németül ne beszéljenek. Radó most már csak magyarul beszélt s ezeket mondta a német miniszternek: „Köszönöm, nem ért bennünket, de én igen nyelven beszéltem. Holnapra tehát gyermekeinktől, hogy magyarul az anyanyelve, hogy ide-nyelven tanuljanak.”

A NEMZETI SZABADSAJÁRTÓ szeptember 30-án, szombaton délután fél 11 órakor a Városi Színházban nagygyűlést tart, hogy beszélgessen a „Mindent a háborus sebek gyógyítására” jelszavával október 1-én megrendezésre kerülő országos akciójáról. A háborús hadirokkantak, hadiövezegyek, hadiárvák támogatásáért. Legyetek jelen! A nagygyűlésen munkáját a háborús áldozatai érdekében.

A SZABADSAJÁRTÓ FASISZTAKAT TARTÓZMÁNYOS LEARADON LAZITO RÓPLATÓKÉRT. Az állambiztonsági hivatal lezárta Pászari Petru vasúti tisztviselő közszolgálati lakost, Botas Anna asszonyt, Tripa Anton mérnök, államvasút felügyelőt, Rain Mihály és Tripa Anton lakosokat, akikről bebizonyították, hogy lázító tartalmú röpiratoszlopok, amelyek a kormány és a német ellenes szöveget tartalmaztak. A lakosokat Tripa Anton mérnök, államvasút lakásán sokszorosították és Anna asszony nyíltan — még a szomszédok is — osztogatta. A szociálisták vezetője Pászari tiszviselő volt. Valamennyiükkel szemben átkísérték a temesvári

A KERESKEDŐK jelennek meg az állami hivatal 22.639—1945 át. A legkisebb 1945 október 3-ig. A Kereskedők Egyesülete iparkodni kívánja a kereskedők (Malinovszki-tér 12), a racionalizált élelmiszerek kiosztása érdekében összehívassuk. Minden kereskedőnek meg kell adnia a kereskedői engedélyét vagy annak kópiáját (Kereskedői elismervényt) magával hozni, elhelyezni az élelmiszerek kiosztási listáján.

A KERESKEDŐK FIGYELMEBE! A magánvállalkozások és kereskedelmi alkalmazottak szakszervezete nyomtatékosan felhívja az összes kereskedőket, hogy haladéktalanul fizessék be a megalkult „Economat” részére minden alkalmazott után a 10.000 lejű a Kereskedők Egyesülete pénztárához. Amennyiben ennek az utolsó felhívásnak sem tesznek eleget, kifizetik magukat a törvényben előírt szigorú büntetéseknek. Október 1-től a szakszervezet az illetékes hatóságokkal megkezdte a befizetések ellenőrzését.

A Házfelügyelők és Háztartási Alkalmazottak Szakszervezete szüreti bált rendez az Otthon-alap javára szeptember 30-án délután 4 órakor a CFR helyiségben, Horea-ut 5 szám alatt a volt Varga-kávéházban.

H I R E K

VILÁGOSSÁG

A Romániai Magyar Népi Szövetség központi naplaja

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Kolozsvár, Brassai-utca 7. Távbeszélő 258.

Előfizetési díj egy hónapra 1000 lej. Apróhirdetések szavankint 40 lej, legkisebb hirdetés 400 lej. Álláskeresőknek szavankint 30 lej, legkisebb hirdetés 300 lej. A kiadóba címzett és jeléges hirdetéseknek 40 lej pótdíj fizetendő. Kereset hirdetések négyzetcentiméterenként 100, 120 és 140 lej. Szöveg-hirdetés (hírek között) szavankint 100 lej. Nyílttér szavankint 150 lej.

Kéziratok megőrzésére vagy visszaküldésére nem vállalkozunk.

Magyar írók a bukaresti rádióban

A bukaresti rádió magyar osztályának igazgatója, Berkes Sándor Kolozsvárt megbeszélést folytatott a Romániai Magyar Írók Szövetségével az írók és a bukaresti rádió kapcsolatának megteremtéséről. Arra kérte az írókat, hogy minél sürűbben keressék fel műveikkel a rádió magyar osztályát. A tárgyaláson jelenlévő írók meg is ígérték, hogy gondoskodni fognak a bukaresti rádió magyar irodalmi anyaggal való ellátásáról.

SZOLGALATOS GYÓGYSZERTÁRÁK.
 Szent György (Szabadság-tér 28), Halász (Malinovszki-tér 28), Flohr (Horea-ut 50), Diana (Jókai-utca 19).

FELHÍVÁS ELŐFIZETŐINKHEZ! Tisztelettel felhívjuk azon előfizetőink figyelmét, akiknek előfizetése lejárt, hogy a további előfizetési díjakat kiadóhivatalunk előfizetési osztályával sürgősen rendezzék.

MAI SZÁMUNKBAN folytatjuk Asztalos István háborús feljegyzéseinek közlését. Kiváló írónk általános érdeklődést keltett művészi írásának folytatását köz tudomásul a lapunkat annyiszor szünetelésre késztető papírhány miatt kellett megszakítanunk. Reméljük, papírkérdésünk a végleges kielégítő rendezés felé halad s így nem lesz akadálya többé az „Író a hadak útján” rendszeres közlésének.

KOLOZSVARI REFORMATUS LEANY-FÖGIMNAZIUM igazgatósága közli, hogy a gimnázium II—VIII. osztályába a növendékek beírása október 1, 2, 3, 4, 5, 6 és 8-án délelőtt 9—13 óráig lesz. A beírás sorrendje és a feltételek az intézet hirdetőtábláján megtekinthetők.

(*) KÖSZÖNETNYILVANÍTÁS. Mind azoknak, akik drága feleségem és felejthetetlen jó édesanyám temetésén részvételükkel fájdalomukat enyhíteni igyekeztek, valamint a Gutenberg, Törekvés és Vasutas delegátusokhoz ezúton mondunk hálás köszönetet. Berecz János és gyermekei.

Magyar írói küldöttség Iosif O. Stefan román író székhelydaróci emlékünnepején

Székhelydaróc nagyközségében Iosif O. Stefan román költő születésének hetvenedik évfordulóján szép ünnepély zajlott le. Résztvettek a hivatalos kiküldöttek, ezenkívül Nicolescu Constantin a propagandaügyi minisztérium részéről, Nagy István a Romániai Magyar Írók Szövetségének elnöke. Asztalos István író, valamint a MNSZ brassói, csiki és udvarhelyi kiküldöttei s a székhelydaróci MNSZ-szervezet tagjai, Iosif O. Stefan, aki Brassóban 1875-ben született, gyermekéveit töltötte Székhelydaróc községében. Ismeretes, hogy lefordította Petőfi „Apostol” című művét, valamint válogatott verseit.

Az ünnepséget egyházi szertartás vezette be. Ezután Nicolescu Constantin miniszteri igazgató méltatta a költő munkásságát.
 — A közelmúltban a magyarok tartottak Segesváron Petőfi-ünnepélyt — mondotta —, ahol a román írók is képviseltették magukat. Most a magyar írók jöttek el ide, hogy ezzel is mélyítsék a két nép közötti barátságot.
 Az ARLUS nevében Marin Nicolae író beszélt.
 — A mai írók és költők feladata az — mondotta —, hogy mind a szövetséges Szovjetunióval, mind a más demokrata népekkel az íráson keresztül megteremtsek a szoros kapcsolatot.

Nagy István az erdélyi magyar írók nevében beszélt. Kiemelte, hogy a demokrata magyar íróknak minden igyekezete arra irányul, hogy közelebb hozzák egymáshoz a két népet. Iosif O. Stefan is a népfia volt és példát adott, hogy miképp kell a népeknek együtt élniük: lefordította a magyar szabadságharc költőjének munkáit, valamint több más népi költőjének verseit is.

VARHATÓ IDŐJÁRÁS. Az időjárás-kutató Intézet közli: Délnyugati szél, felhős égbolt, helyenkint eső, a hőmérséklet csökken.

TEMPLOMI HANGVERSENY. A kolozsvári Szent Mihály templom román. kat. egyházközsége Szent Mihály bucsu-ünnepére alkalmából szeptember 30-án délután 4 órakor a Szent Mihály templom ének- és zenekarának közreműködésével jótékony célú templomi hangversenyt rendez. Műsor: 1. Liszt: Offertorium, előadja a zenekar. 2. Reinbrecht: „Zsoltár”. Éneklik: dr. Siró Zsigmondné és Kúti József. 3. Beszédet tart: dr. Baráth Béla kanonok-plébános. 4. Ének-szólo. Előadja: M. Lévy Ilonka. 5. Le Beau. Rúth Oratórium. Előadja a Szent Mihály templom ének- és zenekara. Vezényel: Rezik Károly igazgató. Szeptember 29-én, szombaton, Szent Mihály napján délelőtt 10 órakor ünnepélyes szentmise lesz.

(*) ESKÜVŐI HIR. Váncsa Líviusz és Marosán Margit szeptember 30-án délután 5 órakor a Deák Ferenc-utcai gr. kat. templomban tartják esküvőjüket.
(*) HAMBURG MARGIT kozmetikai szalonját újból megnyitotta Unto-utca 3. földemelet.

RENDŐRI HIREK. Több feljelentés érkezett az államrendőrség bünygyi osztályához, hogy Kolozsvár területén már napok óta veszedelmes zsebtolvaj garázdálkodik. Alig indították meg a nyomozást, Cotiu komiszár az utcán felismerte a rendőrség régi ismerősét, Berchl Albert közismert zsebtolvajt, aki kihallgatása során beismerő vallomást tett. Berchl átadták az ügyészségnek. — Igescu Gheorghe detektív közismert lőtolvajt ért tetten a kolozsvári baromvásártéren éppen abban a pillanatban, amikor egy lopott lovat akart 200.000 lejért eladni. A Varga István nevű naszdómegeyi közismert lőtolvaj előbb tagadni próbált, majd a keresztkérdések pergőtüzében beismerte, hogy a lovat Lakatos Istvántól lopta és Kolozsváron akarta értékesíteni. Varga Istvánt szintén átadták az ügyészségnek.

MEGHOSSZABBÍTOTTA A GYAPJUBESZOLGÁLTATÁS HATÁRIDEJÉT. A hivatalos lap 202. számában megjelent 64.342 számú közleménye szerint az 1945. évi nyárási gyapju beszolgáltatását meghosszabbították 1945 november 1-ig.

(*) DR. SCHECHTER LÁSZLO szociálisták vezetője Szabadság-tér 14. szám alatt lakozik.

(*) KÖSZÖNETNYILVANÍTÁS. Mind azoknak a jóismerősöknek, kik szeretett édesanyám öz. Vincenzi Károlyné temetésén résztvettek, részvételükkel fájdalomukat enyhíteni igyekeztek, ezúton mondunk hálás köszönetet. A gyászoló család.

SZÍNHÁZ

A CORNEVILLEI HARANGOK

Planquette-nek a Városi Színházban most felújított műve, a „Cornevillei harangok” az operettnek az operából való kiválása korszakából való s mint ilyen, jóval közelebb áll nagy öséhez, az operához, mint elfajzott ivadékához, a mai lity-lity operettéhez. Zenéje egyenértékes biztonsággal simul a szinte mesesi „cselék-mény”-hez s a maga lírai, franciás érzelmességében olyan színes és tiszta, mint egy fayence-váza. Egyáltalán, ez a mű megmutatja, mely uton kellett volna haladni az operettszerzőknek, ha valóban művészi fokon kívánták volna megmaradni; ők azonban lemondtak erről a haszontalan igényről s a dicsőség helyett inkább a tömött kasszát választották.

A „Cornevillei harangok” multszázadi báját Krudy-regénybe illő alakjaitól is kapja. Nagy utról érkező dalaás hajókapitány, civilben marquis (M. Horváth József játéka és éneke, méltóságát teljes megjelenése a kiváló művészt még feleketlenebbé tette a kolozsvári szívekben), cselédsorba jutott arisztokrata hölgy (Germaine alakítója: Lőrincz Zsuzsa, harangvirág-kék ruhájában, bársonyos zongorahangjával egy „cornevillei harangot” asszociált a játékos képzeletben!), kincsei őrzésébe beleőrült, kisértetesül játszó vén szugori (Réthely mestermint Cáspar apó helyenkint mélyen drámai játékot produkált), pernahajder kocsislegény (Kallós József Grenicheux-jét inkább remek énkudása, mintsem színészi munkája jellemezte, tutyimutyi, vén katonabíró (Csóka József e szerepben is megtalálta az egyenes utat a néző nevet-hetnéskéhez), pipipóty szolgálo (Serpölette kitünő alakítója stílust sértett, amikor e porcellán-hangulatú játékban a bakelit-kor szubrettmozdulatait vitte bele, feleslen mutogatván hátsó nézetből Bécs városát...), továbbá sürgő-forgó matrózok, parasztok szinesítették és fűszerezték a kedves darabot.

Mindent játékosan zengő kórusok és táncok egészítették ki.
 A rendezésnek azonban kár volt a néhol érthetelenségig silány prózai részekhez ennyire is ragaszkodnia. S egyáltalán, fájdalmas volt a rossz, teljességgel költőtlenül szöveg zavaró haladásá minduntalan észlelni. Hibátlanul simuló szöveg mennyivel tökéletesebben érzékeltette volna a „Cornevillei harangok” nem avasodó értékeit!
 Stefanidesz József karnagyot a jövőzett munkáért, valamint Moravszky Román balettmestert a sikerült táncokért elismerés illeti. A magántáncok bemutatói, Csermínszky Kurt, Platt Lenke és Jagamos Rózsi megérdemelt sikert arattak. j. z.

KOLOZSVARI ROMÁN-MAGYAR SZÍNHÁZ

Szombaton, szeptember 29-én délután 4 órakor: Cigány szerelem. (Mérsékelt helyárakkal).
 Este 7 órakor: Gróf Monte Cristo.
 Szeptember 30-án, vasárnap délután 4 órakor: Harapós férj. (Operett).
 Este 7 órakor: Gróf Monte Cristo.
 Hétfőn, október 1-én este 7 órakor: Nótás kapitány. A Magyar Népi Szövetség tagjai kerületi szervezeteiknél féláron válthatják meg jegyeiket.

MOZIK MŰSORA:
CAPITOL MOZGÓ: Halálos tavasz. Zilahy Lajos regényének filmváltozata.
CORSO MOZGÓ (volt Edison): Zoja, a népgyermeke. Hatalmas szovjetfilm. Előadások 3, 5, 7 és 9 órakor. Vasárnap 11 órakor matiné.
MUNKAS-MOZGÓ műsora: A vérző ajkák. Társadalmi dráma. Főszerepekben: Regina Linannhelmo és Tauno Palo. Műsor előtt kiegészítő film. Előadások kezdete: 3, 5, 7 és 9 órakor.
SELECT MOZGÓ: Nem vagyunk egyedül. Paul Muni legnagyobb alakítása. Főszereplők: Jane Brian, Flora Robson. Előadások kezdete: 3, 5, 7 és 9 órakor.
URANIA MOZGÓ: Zsákutca. Főszereplők: Sylvia Sydney, Humphrey Bogart, Joel Mc. Crea.

Elveszett
 egy barna
aktatáska
 a Schul-gyár irataival. Kérem a becsületes megtalálót 100.000 lej ellenében Akácfa-utca 27. sz. alá a Schul-gyárban leadni.

Minden elfogadható áron
 sürgősen eladó háló, szalon, íróasztal.
 Cím a kiadóban.

Maniu-gárdista elemek fegyverrel támadtak rá a türei szőlősgazdákra

FELHÍVÁS A MAGYAR GAZDÁKHOZ!
Felkérjük mindazokat a magyar gazdákat, akik a földreform törvény végrehajtásával kapcsolatosan gazdaságuknak mintgazdasággá nyilvánítását s ezen az alapon 50 hektárt meghaladó földterület meghagyását kérték a miniszteriumtól, hogy ennek megtörténtét a Magyar Népi Szövetség mezőgazdasági osztályára (Kolozsvár, Majális-utca 22) haladéktalanul jelentésük be, egyttal közölve, hogy milyen területnek a visszahagyását kérték, milyen címen és jelenleg mekkora terület van meghagyva tényleges használatukra.

A LOVAK BESZOLGALTATÁSI ÁRA.
A hivatalos lap 201 számában megjelent 864 számú közlemény szabályozza a paripák, kancák és csődörök új tenyésztési árait. Az árak a paripák és kancák magasságával és minőségével arányosan változnak. 237.000 lejtől 500.000 lejig. A csődöröknél 527.000 lejtől 760.000 lejig. A fenti árhoz kívül a fegyverszüneti szerződés keretén belül minden beszolgáltatott 16 után, tekintet nélkül a minősítésre, 50.000 lej jutalmat fizetnek.

(*) HAZASSÁG. Lusztig Mady és Roóz Károly szerdán, október 3-án délután 2 órakor tartják egyházi esküvőjüket az Eötvös-utca 12 sz. alatt az udvaron. Ezuton hivják meg összes jóbarátokat és ismerősöket.

(*) A KOLOZSVÁRI VENDEGLATOIPARI MUNKÁSOK SZAKSZERVEZETE felkéri Kolozsvár város lakosságát, hogy adja Péter István, Ince László, Keszler Béla pin-cérmunkások multbelli ténykedésével kapcsolatosan terhelő adatot tud, sziveskedjék szakszervezetünk irodájába zárt levélben október 10-ig eljuttatni. (Klastrom-utca 1).

HAZAKEREZETT SÁNDOR BANDI, A KOLOZSVÁRIAK KEDVELT TÁNCOSKOMIKUSA. A deportálás hosszú megpróbáltatása után hazaérkezett Sándor Bandi, a kolozsvári Magyar Színház, majd a bukaresti Alhambra közismert táncművésze. Kolozsváron jól emlékeznek Sándor Bandira, hiszen annakidején az Aki mer az nyer, Leányvásár, Gül Baba, Cigányszerelem operettekben kitérő akrobatikus táncszámaival ért el sok forró sikert. Reméljük, hogy Sándor Bandit rövidesen viszontláthatjuk a kolozsvári színpadon és még sok kellemes estét fog szerezni a közönségnek.

A KOLOZSVÁRI GYAKORLÓ GIMNÁZIUM ÉVKÖNYVE. Az intézet fennállásának ötödik, minden jel szerint legkülön-mesebb évében kiadott litografált értesítő manapság talán az egyetlen hasonló magyar kiadvány Erdélyben, s mint ilyen, kétszeres érdeklődést érdemel. Az iskola multját és jelenét ismertető bevezetés után, mely alaposan rávilágít az iskola léteért folytatott hősi küzdelem fokozataira, áttekinthető statisztikai táblázatokból nyerhetünk tiszta képet az intézet zajló életéről. Ezekből az adatokból megállapíthatjuk, hogy a külön-féle nehézségekkel küzdő iskola az ötödik esztendő diadalmas átvészelésével kiérdemelte, hogy az illetékesek jobbsorsára érdemesítsék s fennmaradását, működése zavartalanságának feltételeit biztosítsák.

KOLOZSVAR, szeptember 28. Nem ritka eset mostanában, hogy egyes falvakban felfegyverzett Maniu-gárdista elemek támadnak meg szőlőjüket őrző magyar embereket. Ezek a fegyvert viselő gazemberek állandó rettegésben tartják a szőlősgazdákat. Rablásai szándékkal törnek rájuk s nagyon sok esetben a gyilkolástól sem riadnak vissza. A Magyar Népi Szövetség jogvédő irodájától az alábbi újabb esetről értesültünk:

A mult vasárnap este 10 órakor Parasta Vasilevel az élükön sárdi lakosok fegyverrel támadták meg Bálint István, Szabó András, Deritel István (tordai) és Deritel István (pilka) türei lakosokat, akik szőlőjüket őrizték kint a határban. A támadók

haton voltak, Parasta Vasile járt elől s fegyverrel a hozzá legközelebb álló Deritel Jánosnak támadta meg. Rá akart löni, Deritel Jánosnak azonban sikerült őt lefognia, mire társai is odarohantak, hogy a gazembert lefegyverezzék.

Nagy verekedés támadt a sötétben s a védekező szőlősgazdától Parasta Vasile több ütést kapott. Megsebesülve vitték be a kórházba, ahol rövid időn belül meghalt.

Minden józan gondolkozású ember elítéli ezeket a tolvajoknak a cselekedetét s nyilvánvaló az is, hogy a védekező szőlősgazdák nem vonhatók felelősségre azért, hogy Parasta Vasile lopás közben életét veszítette: halálát maga kereste.

Pusztakamaráson Székely Gergely szőlősgazdát támadják állandóan sötétszándéku rablóbandák. Megtörtént, hogy a dinnyéjét őriző, hetven év felé közeledő öreg emberre botok és kövek áradatát zúdították, majd megverték, bementek a dinnyésbe s amit meghagytak, azt is összevagdosták.

Megjelent Dr. Cherestesiu Victor Magyar-Román Szótára

Ára 2000 lei. Megrendelhető könyvkereskedés útján a szerkesztőtől, Kolozsvár, Egyetemi Könyvtár, Román-magyar rész és román nyelvű sajtó alatt.

A feketézők és áruszorások elleni harcunkban nem ismerünk kiméleletet

— **mondotta Salamon Sándor, az ujonnan felállított városi árelenőrző ügyosztály vezetője**

KOLOZSVAR, szeptember 28. A feketézők és áruszorások elleni harcunk mindennap megvan a maga nagyjelentőségű eseménye. A hatóságoknak és a munkásság képviselőinek fáradságtalan küzdelme egyre több eredménnyel jár. Sokan azonban attól tartanak, hogy a szigorú ellenőrzések miatt a piacról eltűnik az áru. Ezt az aggodalmat igyekezünk eloszlatni nyilatkozatában Salamon Sándor, az uzsora leküzdésére felállított városi ügyosztály vezetője.

— A feketézők és uzsorások elleni munkánk során — kezdte nyilatkozatát Salamon Sándor ügyosztályvezető — Dubau ügyésszel végiglátogattuk a város összes faraktárait s ellenőriztük úgy a vásárlást, mint az eladást. A razzian résztvevő Regöczy István a vármegye és Müller János a Szakszervezeti Tanács részéről. Az ellenőrzés során Liszay Miklós és Kallós Albert fakeskedőkről megállapítottuk, hogy a törvényes rendelkezéseket nem tartják be. Liszay Miklós a tűzifa métermázsáját a hatóságilag megállapított 2360 lejes ár helyett 5500 lejért, míg Kallós Albert 3000 és 3500 lejes áron árusították. Súlyos hibát követtek el ezzel is, hogy nem tudták számlával igazolni, hogy a termelőktől mennyiért vették a fát. A Kallós-cég a vásárlóknak nem adott számlát az eladott fáról. E kétségbevonhatatlan tények alapján az ügyészség megindította ellenük az eljárást s tekintettel a gyorsított eljárásra, remélhető, hogy a törvénszék hamarosan le is tárgyalja nevezettek ügyét.

— Egyik feltűnő jelölésünk alkalmával — hangzott a tájékoztatás — Fodor Balázzsal, a Szakszervezeti Tanács kikül-

döttjével falusi tejárusokat is tettenértünk, amikor a tej literét 500 lejért árusították. A tejet elkoboztuk és a törvényt szabta áron értékesítettük. Goia Sabin Mócok-uti pék pedig nem átalotta teljesen ehettelen kenyereket sütni és annak kilóját 600—1000 lejes áron adni a rászorult fogyasztóknak. A kenyeret elkoboztuk és természetesen ellene is a legerélyesebben fog eljárni az illetékes hatóság.

— Végül még egyet. A feketézők és áruszorások elleni harcban nem ismerünk kiméleletet és kivételt. De értse meg mindenki: csak ilyen bátor harc árán tudjuk leküzdeni a feketepiac megfizethetetlen árait. Csak így remélhetjük, hogy Kolozsvár dolgozóinak lesz kenyeré és fája a telen, mégpedig mindenki által megfizethető áron. Az a tény, hogy egy péket lelepleztünk, ne ijesszen meg senkit. Sőt, kérjük a pékeket, dolgozóknak, igyekezzenek a város dolgozóit kenyérral ellátni, de olyan áron, hogy azt mindenki tudja megfizetni. A becsületes kereskedőt és iparost kérjük: jöjjenek, segítsenek nekünk, hogy ezt a nehéznek ígérkező telet átvészelhessük. A dolgozók társadalmának megmentéséről van most már szó és nem egy néhány kapzsi ember gyors meggazdagodásáról. Ilyen munka után hiszem, nem fog Kolozsvár piacáról az áru eltűnni.

Itt írjuk meg, hogy a törvénszék uzsorabírósága már le is tárgyalta Liszay Miklós uzsoraügyét és az elkövetett büncselekmény miatt háromhónapi fogságra és 100.000 lej pénzbüntetésre ítélte. Liszayt letartóztatták.

KI TUD ROLUK?

Berki Imréről, aki utoljára a III. erőd műszaki tőrznél, Kászonyfaluban (Csik megye) volt, P. 831 táborig postaszámmal. Értesítést kér édesanyja: Kupás Agnes Kolozsvár, Apafi-utca 116 címre.

Deák Toltánról, akit október 12-én vittek el Kolozsvárról Brassó-Foksány irányába. Értesítést kér felesége Kolozsvár, Zápolya-utca 43, ajtó 6 címre.

Cseh András zászlósról, akit betegen vittek el a 9. helyőrségi kórházzal és legutóbb Steinschönauban volt. Értesítést kérnek hozzátartozói: Felcsér Kolozsvár, Fördül-utca 4, vagy Cseh Adrásné Marosvásárhely, Kemény Zsigmond-utca 79 címre.

Zenkó László honvéd: őt, aki a 26-2. rohamtűzreknél szolgált. Utoljára 1944 szeptemberében adott életjelet magáról Torda környékéről. Értesítést kérnek testvérei Kolozsvár, Holdvilág-utca 32 címre.

Moldován Gáborról, aki a határ vadász alakulatnál szolgált Borgóprundon, novemberben Sopron felé irányították. Januárban könnyebben megebesülve Pesten látták. Értesítést kér édesapja: id. Moldován Gábor Kolozsvár, Csupor-utca 18 címre.

Dr. Csöregi Ferencről, aki december hó 15-én még Balatonfüreden volt ujonckiképzés és táborig postaszáma L. 843 volt, valamint Csöregi Lászlóról, akit novemberben még az érsekújvári kiképzőközpontban volt. Mindkettőjük értesítést kér a Csöregi-család Kolozsvár, Deák Ferenc-utca 4 címre.

Veszek jó állapotban lévő nagyobb kamiont, megfelelő papirokkal ellátva, ugyanott fiatal kocsis (nőlen) felvétetik. Tele on 463. Cim a kiadóban.

A MEGSZÁLLÁSTÓL A FELSZABADULÁSIG

XII. KÖZLEMÉNY

Heten voltunk

„Bujt az üldözött, s felé kard nyúlt barlangjába. Szerde nézett s nem léle honját a hazában.”

IRÓ A HADAK UTJÁN

Asztalos István feljegyzései

Hetea laktunk a félemeleten, mint a Szabó Pál háza-néje: Szabó Pál, a felesége, Erzsóka, a leánya Palkó a fia Pali, a vejére-menendő, egy sarkadi fiu. Árpai, a Szabó Pali keresztfia, én és Jóska, a kiesi szolga, Jóska kiesi szolgának volt szegődve még Ugráról Paliékhoz de valójában egy fogadott fiu életét élte náluk. Odahaza pásztor-fiu volt, a Szabó Pál hét kis jószágát pásztorokta. Fördön is eleven két barna szemével olyan volt akár egy mongol, csak azt az egyet nem hiszem, hogy volt a annyira kíváncsi mongol egész Ázsiában, mint ő. Nem győzött betelni a pesti csodákkal. Már az első nap elrontotta a villanyt s a fürdőkád esapját. Ha reggel lekiülték a ház elő újságért, este lett mire hazakerülni. Végül is Szabó Pali arra gondolt, had legyen hát iparos a gyerekből s beadta egy műköszörihez inasnak. Ez a műköszörius — áldott jó fiu, nekem is adott civiltuhát Pestre szöktömör — amellott, hogy keseket fent, verseket is írt s a baj az volt, hogy nem egyet, nem kétfőt, hanem vagy öt kötetet valót. Ő volt hazánk köszörius köllője. De mit beszéltek, hogy volt hiszen meg most is az. Na, ehhez az iparos-köllőhöz szegődött be Szabó Pali Jóska inasnak. Egy hétfő reggel kezdte meg Jóska köszörius pályát de tizenegykör már abban is hagyta. Ugyanis addigra tökéletesen sikerült neki elrontania a szöktető hajót dinamót, „beszüttette”. A köllőmester erre hazazavarta. Így aztán továbbra is Szabó Paliéknál ette a kenyeret és hordta fel a szeant a pinegőb. Szóval, heten voltunk.

az ágyuzásnak csak a hangja jutott, a magja Pestnek. Így ezt ki lehetett birni elég könnyen. Az izgalom akkor kezdődött, mikor egyik este kirendeltek barrikádost emelni az utca sarkára. De hát ez sem volt veszedelmes dolog: váltással csináltuk; miránk éjjel után került sor. Szép holdvilágos éjjel hordtuk aztán a téglát, s raktuk ki az utca elejét kétméteres fallal. Az alig felhős égen orosz repülőgépek huztak, melyeket nyomjelző lövedékek löttek a nőmetek minden eredmény nélkül. Szemre szép látvány volt: piros, zöld, sárga fényesik ragyogott végig egy-egy lövedék nyomán s ártalmatlanul, akáresak egy Szentistván-ünnepélyen a tűzijáték rakatái.

Aztán az is elmult, a barrikád-épités, békét hagytak vele s ülhöttünk nyugodtan, játszhattuk a ferblit napszámba egész újévig. Az újesztendő azzal kezdődött, hogy a németek gépágyukat állították a tőrre s zengett aztán a hely az ágyu-szöktől. Meg is lett a foganatja hamar, olyan aknasorozatokat kaptunk az oroszoktól a körtérre, hogy esztogozott a tőr mint az ózengés. A villamos vasut dróthálózata egy nap miúva, mint egy összeszakadozott háló borította a tőr kövezetét. Az orosz gépek sem szálltak aztán át felettünk csak úgy ingyen, hanem mint ahogy a pisztráng a part szélére kiesap egy egy ott rezző szöktetőre, esaptak le ök is a gépágyukra, meguntatva ezüstös hasukat s végig sorozták gépfegyverükkel az ágyuk környékét. Mint mikor nagyszöktető eső esik és hurokötött vett a földön, pattogtak a lövedékek a körtér kövein.

A mi ötemeletes házunknak közbül volt egy beugrója, a mi lakásunk meg erre a beugróra esett,

közbül egy hatalmas ablakkal s mi onnan akár egy páholyból, láttuk a körtér legnagyobb részét s ennél fogva, mint egy színpadon, az egész ostromot.

Mindent meg lehet szokni, még a halál-veszedelmet is, csak a törvénytelenséget bajosan. Jobban mondvá a bizonytalanságot, ami ezzel a törvénytelenséggel és törvényenkívüliséggel jár, azt nem.

Mi december 18-tól január 3-ig könnyen bírtuk a dolgokat. A zsebünkben lévő Mikó százados féle igazolvány a biztonság érzetét kellette bennünk. Csak hát mi történt: Január harmadikán jön ám Tótka zászlós lóhalálában, hogy vége mindennek, az igazolvány: meg kell semmisíteni, nem jó immár semmire. Ugyanis az egész Mikó-csoportot lefogták a nyilasok, két tisztet, köztük Bondor főhadnagyot ki is végeztek s a többit a várban kínozzák vallatják. Egyedül Mikó századosnak sikerült megszöknie, most valahol Budán bujkál. Legyünk óvatosak, intett a zászlós, lehet, hogy nyilasok minket is keresni fognak. Ennyit mondott Tótka zászlós és azzal elment, de el vele a mi biztonságérzetünk is. S ráadásul még mi törénik: alig megy el a zászlós, jön a korábbi házigazdánk, Sz... Kálmán apósa is, hogy Kálmánt a nyilasok lefogták. Ugyanis levelet küldött, elég könnyelműen, Mikó századoshoz, hogy a németek magyar üzleteket törnek fel és rabolnak ki fegyvert és segítséget kért hát vulárai módon ellenük. Nem tudta, hogy a Mikó-csoportot a nyilasok már felszámolták. A Mikó lakásán isben álló nyilasok persze rögtön lefogták a levelet vivő magyar katonát, s az nem tudva semmiről, azonnal kiadta Kálmánt. Kálmánt elfogták, a várba vitték és azóta semmi hír róla, mondta el nekünk apósa.

Na, ez kellett még nekünk: Kálmán tudja a címünket s ki tudja, ha vallatják... dehoggy törődünk mi már aknával, repülővel, ágyúval, a háború veszedelmével: „Baldog az — gondoltuk sohaíva —, aki csak a bombától fél”. Minden esztetésre remegve vártuk a nyilasokat.

(Folytatása következik)

APRÓHIRDETÉSEK

Adás-rétel

SÖTETKEK nól kabát eladó. Farkas-utca 8, kapu alatt, délután 1-4-ig. Gr
VESZÉK használt ruhát, fehérneműt. Szabadság-tér 12. Rácz Sándor. 12253
„TERNÓ” megvásárolt használt butort, ruhákat és mindennemű ócskaságokat. Postakert-utca 3. 12322
PERZSASZÖNYEGEKET veszek. Ugyanott eladok két darab ebédlő gyári perzsaszőnyeget és egy National blokkoló regiszter kasszát. Rottenberg, Timár-utca 10. 12372
ELADÓ új perzsaszőnyeg, 120x180 m. Megtekinthető Kuum Géza-utca 32, ajtó 5. 12476
BELYEGGYÜJTEMÉNYEKET, tömegbelyegyet dollárpárításban bárkinél előnyösebben vásárolok. Herczegné, Dávid Ferenc-utca 12. 12447
DÍÓFAAGY sodronnyal, matrácok, éjjeli szekrény, szekrény, kerek asztal két karszékkel, széles heverő eladók. Egyetem-utca 1, III. 6. 12515
VESZÉK és eladok öltönyöket, ószi és télikabátokat. Széchenyi-tér 31, Vele. 12549
RADIÓ eladó, 6 lámpás. Dohány-utca 32, I. emelet. 12573
HASZNALT ruhát, cipőt, fehérneműt veszek, eladok. Balázs, Unió-utca 12. 12576
GOLYÓS prést veszek, jókarban lévő. Kiss, Szappan-utca 9. 12587
GYAPJUFONÓGÉP, 60 orsós, eladó. Tuzson L. Kolozsvár, Ugral-utca 7. 12606
JÖMENEDELŐ közkedvelő: a város főutvonalán fekvő vidéki étterem teljes felszereléssel együtt eladó. Cim a kiadóban. 12610
ALIG használt modern kombinált szekrény, egy új díofurniós teleháló és két darab betétes fényezett szekrény eladó. Görgey-utca 9. (Strand háttamögött.) 12614
ELADÓ két teljesen jókarban lévő ágyszodronny, használt hálószoba és konyhabutor. Pataki-utca 15, délután 3-5-ig. 12615
HÁLÓK, kombinált szekrény, komódok, Singer női varrógépek, szekrények, fotelek, asztalok, székek, vitrin, konyhakredenc, szalonok, egyszerűbb butorok stb. kaphatók Kanyarónál, Kossuth Lajos-utca 14. 12616
EGY fehér, mély gyermekkoszt új állapotban eladó. Cim a kiadóban. 12623
EGY jókarban lévő vas gyermekágy eladó. Rákóczi-ut 90. 12624
ELADÓ egy derékalj, nagy vaslábos, cselédágy, íróasztal, Singer-varrógép, gyermekágy. Szász Domokos-utca 13. 12620
ANGORAFONAL eladó Szondy-utca 28, a délutáni órákban. 12626
CINKOGRAFIÁI rászter 30-as és 48-as 24x30 cm. nagyságu, eladó. Kálvária-utca 20. 12578
ZONGORAORAT adok jutányosan, házhoz is megyek. Deák Ferenc-utca 44, emelet. 12581
ELADÓ új plüss sezlontakaró, len abrosz, konyhaasztal, mosdó. Attila-ut 7. 12603
ELADÓ összecukukható vaságy, szekrény, gyermekjáróka, mosdóállvány, birgelcsizma, lábszák. Kőlcsey-utca 2, 12-5 óra között. 12598
KRISTALYT, perzsaszőnyeget, vitrintárgyat napi áron vásárol „Libertas”, Deák Ferenc-utca 40. 12598
OCSKA ruhákat, télikabátokat és mindenféle ócska dolgokat veszek és eladok. Házhoz megyek. Grünfeld, Szabadság-tér 19. 12688
ANGORAGYAPJU és angoranyul eladó. Érdeklődni Horea-ut 35, Maxa. 12691
ELADÓ nyolcszemélyes kézimunka és hatszemélyes damaszt kávésbrosz. Szentegyház-utca 4, 11. 12635
ELADÓ egy fűrdőkád kazánal együtt és egy ebédlő. Pata-utca 104. 12674
MAJDNEM új boroshordó, kb. 400 literes, eladó. Házsongárdtétő 2. számú tanya. 12667

ELADÓ fehér ruhásszekrény, ágy, két virágállvány, üzletbe való kályha négy méter csővel. Deák Ferenc-utca 6, házmester-nél. 12669
SZEP Biedermeier-butorok eladók. Kossuth Lajos-utca 5, házmester-nél, 9-10-ig. 12366
KET díofurniós ágy és két éjjeliszekrény eladó. Ugyanott Othello vagy más belétes bundát megvételre keresek. Király-utca 33, I. 12. 12665
FERFI télikabát eladó. Unió-utca 16, szabóműhely. 12657
ELADÓ nyeresztű dísznőbőr bőrdísz ki-fogástalan állapotban. Megnézni lehet Fel-méri Endre bőrdísz üzletében, Deák Fe-renc-utca 3. Gr
ELADÓ olcsó egy keményfa háló matrác-al. Megtekinthető Rákóczi-ut 6. 12658
EGY világos hálószoba butor eladó. Csa-ba-utca 40, Welsznánál. 12648
MODERN konyhaberendezések olcsón el-adók. Malom-utca 10. 12646
SZALONGARNITURA, ülőfűrdőkád el-adó. Szabadság-tér 11. 12642
KERÉKPAR, háló, konyha, üzletberende-zés, képek, üvegek eladók. Kossuth Lajos-utca 20. 12638
ELADÓ konyhaberendezések, ajtók, ablakok. Dohány-utca 2-4. 12636
ELADÓ székek, fotelek, vaságyak, pult, vitrin, íróasztalok. Mikos Kelemen-utca 6, Demeter-nél. 12634
SÜLLYESZTŐS Singer-varrógép eladó. Érdeklődni Deák Ferenc-utca 18, házme-ster-nél. 12629

Alkalmazást kereshet

PERFEKT gyermekruha varrónót kere-sek házhoz. Cim a kiadóban. 12532
BEJARONÓ délelőtti takarítást vállal. Árpád-ut 9, Vargáné. 12571
KIFUTONAK felveszek egy kislányt vagy kislányt. Dózsa György-utca 9, ajtó 2. Ugyanott női kabátok eladók. 12599
VEZETŐ műszerészt keresünk magas fi-zetéssel írógépműhelyünkbe. „Matador” Te-mesvár I., Mercy-utca 2. 12632
FŐZNI tudó ügyes mindenest elsejére fel-veszek. Cim Széchenyi-tér 9, II. em. jobbra.

Alkalmazást keres

HÁZVEZETŐNŐ, kiválóan főz, nagyobb háztartáshoz vagy gazdasághoz ajánkozik. Ajánlatot „Takarékos” jellegre a kiadóba kér. 12675
EGY fiatal házaspár a kereskedői szak-mában állást keres. Cim a kiadóban. 12639

Ingatlan-lakás

ELADÓ egy szoba, konyha és gyümöl-csökert 600 m² területen. Brétfü 40. 12243
ELCSERELNEM Rákóczi-uti negyedben tulajdonomat képező 4 szobás komfortos la-kásomat belvárosi 2 szobás hasonlóval. Szentegyház-utca 10. 12483
KÖZPONTBAN fekvő 3 szoba konyha, fűrdőszoba és összes mellékkeliségekkel rendelkező aradi lakásomat elcserelelném két szoba konyha, fűrdőszobás lakással Kolozs-váron. Pontos címet a kiadóba kérek „La-káscsere” jellegre. 12538
ELCSERELNEM Budapesten lévő buto-raimat (ebédlő, rekamier, konyha és hall) itt lévő butorral. Cim a kiadóban. 12596
KÖZPONTBAN 2-3 szoba konyhás össz-komfortos lakásért minden költséget téri-tek. Polyfoto, Szabadság-tér 13. 12621
EGYEDÜLLŐ komoly uriaszony li-lakoltatás miatt sürgősen keres egy üres szobát konyhasználattal. Cim Jósika-utca 20, I. em. 12631
CSALÁDI házat keresek sürgősen meg-vételre, 40.000.000 millió lejig. Ajánlatokat „Beköltözés nem fontos” jellegre a kiadóba. 12649

Ma délután a Victoria, va sárnap a Vasas ellen játszik a bukaresti CFR (Rapid)

KOLOZSVAR, szeptember 28. Szombaton és vasárnap igen gazdag labdarugó-műsora lesz Kolozsvárnak. A bukaresti CFR (Rapid) csapata ma, szombat dél-után fél 5 órakor a Victoria ellen, míg vasárnap délután fél 5 órakor a Vasas ellen játszik. A fővárosi vasutascsapat váratlanul már pénteken délben megér-kezett Koolzsvárra Alexandrescu elnök vezetésével.

A Victoria Szoboszlavval a kapuban és több Universitatea-játékosal megerősítve áll ki a ma délutáni mérkőzésre. A Vasas — mint már jelentettük — meglepetéseket tartogat. Több olyan játékos szerepel-tetéséről van szó, akiknek személyét az egyesület vezetői egyelőre titokban tartja. A csatársor valószínű összeállítá-sa a következő lesz: Fábán, Kovács IV., Bonyhádi, (?), Kovács V.

Mindkét nap igen érdekes előmérkőzések lesznek. Szombat délután 2 órakor a Vasas—Victoria ifjúsági mérkőzés kerül lejátszásra, majd utána 4 órai kezdettel a bukaresti CFR kosárlabdacsapata a Dermata jóképességű együttesével mér össze erejét. Vasárnap délután a CFR (Rapid)—Vasas mérkőzés előtt 2 órakor a Victoria—Vasas „öreg fiúk” játékosai egymás ellen. A Vasas csapatában többek között játszanak fognak Kalinovszky, Bar-talis, Szaniszló I., Schultz, Kovács, Szath-máry és a többi „öreg játékosok”. A Vic-toria kapuját Vigó elnök védi, míg a csatársorban helyet kap Seliceanu Gri-gore és Salvan Virgil. Az öreg fiúk mér-közése után 4 órakor visszavágót játszik a bukaresti CFR (Rapid) kosárlabda-csapata a Dermata együttesével.

Perényi balösszekötőt játszik Budapesten a román válogatott csapatban

Temesvárról jelentik: A román labda-rugó válogatott, amely vasárnap délután Budapesten az Üllői-úti pályán a magyar válogatott ellen mér össze erejét, csü-törtök délelőtt az Electrica-pályán nagy edzést tartott, amely után a következő csapatot jelölték ki: Boros, Ghiuritan, Bacut, Ritter, Ion Vasile, Simatoc, Fá-bán, Marian, Spielmann, Perényi, Reuter. Tartalékok: Niculae, Juhász, Farkas és Ince II. A válogatott csapat Temesvár-

ról autón utazott át Kürtöstre, ahol már várta a Magyar Labdarugó Szövetség autója, amely a csapatot Budapestre szállította.

A Szorjetunió Hőse

Ezt az értékes címet Nicolas Kopylov, a háborúelőtti orosz futóversenyek bajnoka is megkapta. A Szovjetunióban most rendezték meg a Sztalingrád—Berlin marathoni futóversenyt, amelyen Kopylov győzött. Kopylov különben az egyik szov-jet páncélos egység parancsnoka volt. Vé-gig részt vett a náci küzdelemben, külön-sen Paulus seregének megsemmisítésénél tinte ki magát. A Sztalingrád felsza-ladításáért vívott hősi küzdelmekben is részt vett és az elsők között volt, aki Ber-linbe benyomult. Így tehát Sztalingrád-tól Berlinig — kétszer tette meg az utat a hős sportférfi: először páncélosaival és most mint marathoni bajnok...

Rövid sporthírek

Az országos atlétikai bajnokságokat szombaton és vasárnap Bukarestben tart-ják meg, ahol az ország legjobb atlétái találkoznak.

A román—magyar sportbarátság során vasárnap délelőtt Budapesten a Nemzeti Sportcsarnokban a Bánság válogatott ökölvívói Budapest válogatott ökölvívói-val mérkőznek. Ugyanakkor Budapest B válogatott labdarugócsapata Temesváron játszik a város válogatottjával.

Szennyítő asztali teniszversenyt ren-deznek a CFR, Sanitas, KKASE és a Vil-lamosművek Szakszervezetének asztali teniszcsapatai. A négy csapat keretein belül felvonulnak Kolozsvár legjobb já-tékosai. A csapatversenyen kívül egyéni, páros és vegyespáros mérkőzések lesznek. Az asztali tenisz népszerűsítése érdeké-ben a belépés és benevezés díjtalan. A versenyt az Egészségügyi Szakszervezet Unió-utca 8 alatti helyiségében tartják meg szeptember 29-én délután 4 órai kez-dettel és szeptember 30-án reggel 8 óra-kor folytatják.

TEKESPORT. A CFR tekecsapata ba-rárságos mérkőzésen 2616 fával legyőzte a Dermata csapatát, amelynek tagjai 2532 fát dobta a 60 dobásos versenyen.

DUPLAERŐS, zománczott piéhedény ér-kezett Kerekes üzletbe, Dózsa György-utca. 12530

KEREM azt a fiatalembert, aki keresett a Szondi-utca 55 alatt s tud valamit a gyer-mekemről vagy az uramról, értesítsen Kö-vespud-utca 22 alatt mindennap 5 óra után, Mosolygó Béláné. 12585

TELJES ellátással felveszek tanítóképző leányokat vagy fiukat. Kemény Zsigmond-utca 27. 12623

VIDEKI gyógyszerésznő 400.000 lej kész-pénzzel és egy front után maradt gyógy-szertárral férjhez menne 60-65 éves, ro-mánul tudó gyógyszerészhez. Cim: Reiman-né, Petőfi-utca 22-24. 12682

„VILAGOSSAG” jellegre levél van a ki-adóban. 12637

BUDAPESTRE, Sopronba, Szombathelyre utazom 30-án. Megbízásokat vállalok. Foto Margarás, Széchenyi-tér 32. 12680

ELVESZETT Takács József névre szóló rendőrségi bejelentőlap. Megtaláló adja le Ráskai Lea-utca 45 alá. 12678

„Örök tavasz”, „35 éves”, „Sorsközösség” jellegre levél ment, kérem átvenni. 12673

MÜLLER Károlyné vagy Gyurkó László-né Andrassy-uti lakos sürgősen keressen fel, férjétől levele van. Mezey, Pap-utca 71.

KEREM Soós Ferencét, ki orosz fogság-ból jött és hirt hozott férjemről, Koszorus Ferencről, fáradjon el a lakásomra, Teleki Pál-utca 10. 12663

Értesítjük a f. vedőközönséget, hogy üzemünk különféle méretben és színben cserépaluhákat gyárt és készen áll a rendelésre bocsájt a ve-rőközönség rendelkezésére. A meg-rendeléseket sziveskedjenek az alábbi címre eszközölni:

Kolozsvári Zsolnay porcellán gyárüzem kft. a kolozsvári Szakmács kezelésében Kolozsvár, Kajántói-ut 86.

Dr. Sandberg József bel- és nemibeteg szakorvosa Erzsébet-ut 4.

Rendel délután 1-4-ig és 6-9-ig

ELCSERELNEM egy szoba konyhás össz-komfortos belvárosi lakásomat egy nagyobb szoba, nagyobb konyha összkomfortossal, lehetőleg központhoz közel. Értekezni Esz-terházy-utca 16, délelőtt. 12686

ELADÓ kaszáló, 5 és 3/4 hold, Németi elő-völgyben. Értekezni Petőfi-utca 22-24. 12631

ELADÓ ház, szoba konyha Kemény Zsig-mond-utca 109 alatt. Értekezni Józsa Béla-utca 7. 126771

SZOBÁ konyha kiadó. Boldog-utca 31. 12672

BELVÁROSI 2 szoba komfortos lakáso-mat elcserelelném ugyancsak belvárosi 3 szo-bással. Cim a kiadóban. 12650

BERENDEZETT lakást butorral belváros-ban átvennék. Címet „Igényjogosult” jellegre a kiadóba. 12649

ELADÓ Rákóczi-ut elején többlakásos ház másfél holdas kerttel 12.000.000 lejért. Pata-utca környékén két szoba konyha nagy kerttel 8.000.000 lejért. Belvárosban két szo-ba komfortos modern ház 20.000.000 lejért. Belvárosban három szoba komfortos bom-bázott ház 8.000.000 lejért. Ezenkívül több ház és belvárosi villahelyek. „Express” iro-da, Dózsa György-utca 6. 12649

PENZINTÉZET keres megvételre köz-ponti fekvésű, építkezésre alkalmas házat. Ajánlatokat „Penzintézet” jellegre a ki-adóba. 12649

CSALÁDI ház üzlettel, több lakással Hajdu-utca 2 alatt eladó. Értekezni Szent-egyház-utca 1, II. 5. 12647

MAGANOS fiatalembert butorozott szobát keres központban (vagy közelében). Magas bért fizet. Cim a kiadóban. 12637

KÜLÖN telken egy szobás lakás felépés-sel kiadó. Cim a kiadóban. 12644

KÜLÖNBEJÁRATU butorozott szobát keres konyhasználattal gyermektelen há-zaspár. Cim a kiadóban. 12639

AZONNAL beköltözhető 2 szoba össz-komfortos ház a Horea-ut közelében 18.000.000 lejért eladó. Érdeklődni Tordai-ut 40 alatt, délután 2-4-ig. Ügyvédi iroda. 12692

Külön tétel

MENYASSZONYI rátyol, ruha, koszoru kiköltözészek. Dália művirágszalón, Ho-rea-ut 35. 12570

OLCSÓN szállítunk vasutól, vidékről, háztól-házig. „Dácia”, Széchenyi-tér 20. 17452

A **MÁGISZ** felhívja tagjait és a nagyközönséget, hogy szeptember 29-től, szombattól kezdve Kossuth La-jos-utca 5 szám alatti üzlethelyiségének fűszerosztályán a hatósági cukorjegy 2. számú szelvényére cukrot oszt.

AZ URANIA MOZGO

áldozatot hozott és visszahozta a

ZSÁKUTCÁT

A mai Amerika társadalmi keresztmetszete. — Főszerepben:

Sylvia Sidney, Humphrey Bogart, Joel Mc. Crea

Csak négy napig az

URANIA MOZGÓBAN